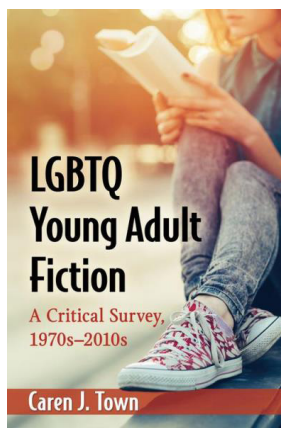

Review/Recension

CAREN J. TOWN
**LGBTQ YOUNG ADULT
FICTION**
**A critical survey,
1970s–2010s**

Jefferson, North Carolina: McFarland
and Company, 2017 (197 s.)

De senaste åren har det publicerats flera akademiska artiklar och böcker om HBT+ (det vill säga homosexualitet, bisexualitet, trans och queer) i barn- och ungdomslitteraturen; Michael Cart och Christine Jenkins, Jamie Naidoo, Thomas Crisp, Lydia Kokkola och jag själv är några som har skrivit om framför allt engelskspråkiga HBT+-böcker för yngre läsare. Förra året utkom en ny bok i ämnet på engelska, *LGBTQ Young Adult Fiction. A Critical Survey, 1970s-2010s* av Caren J. Town. Town är professor vid Georgia Southern University i USA och har tidigare skrivit om bland annat censur i barnböcker.

LGBTQ Young Adult Fiction handlar till stor del om böcker och teman som andra redan har skrivit mycket om, men den sticker ut så till vida att den verkar vara mer riktad mot lärare. Town vill att elever och lärare i högstadiet och gymnasiet ska kunna hitta och använda HBT+-böcker och presenterar därför ett ganska stort antal titlar, dock med tämligen tunna analyser. Med andra ord är Towns bok mer som en bibliografi med korta sammanfattningar än en genomgripande analys av teman i HBT+-barn- och ungdomslitteraturen. Hon har delat upp kapitlen i en historisk översikt, ungdomsböcker om lesbiska flickor, ungdomsböcker om homosexuella pojkar, ungdomsböcker om transpersoner, HBT+-familjer, och romaner om utopiska eller dystopiska världar.

Man får en känsla av att queerteori inte precis är hennes ämne, och hon verkar inte bekväm eller *à jour* när det gäller transrelaterade ord, till exempel när hon skriver om "transsexual surgery" (113). Själv tror jag att det skulle ha varit mer intressant och meningsfullt att skriva om skillnader eller likheter mellan olika slags HBT+-böcker – som hon

©2018 B.J. Epstein. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 3.0 Unported License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>), permitting all non-commercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Citation: Barnboken - tidskrift för barnlitteraturforskning/Barnboken - Journal of Children's Literature Research, Vol. 41, 2018 <http://dx.doi.org/10.14811/clr.v41i0.313>

till exempel börjar göra när hon pratar om hur "the small town is a common location in GLBTQ YA novels, creating conflict by stressing the isolation of the young person and providing and contrast with the city, which is usually a site of information and community" (125) – istället för att dela in böckerna utefter om huvudpersonen är transperson eller homosexuell (bisexuella och queera karaktärer förekommer knappt i Towns bok).

Hon är alltså inte den som problematiserar, men för de som inte är så insatta i HBT+-böcker är *GLBTQ Young Adult Fiction* en lättläst introduktion med lästips. Town förklarar att hon "looked for novels that were a pleasure to read and with complex characterization and interesting plot lines", samtidigt som hon påpekar att det idag finns ett större utbud av ungdomsböcker med HBT+-tematik än tidigare, och att framtida lärare troligen inte kommer ha lika svårt att hitta bra HBT+-böcker för unga som hon själv hade en gång i tiden (2).

I kapitlet om tidiga HBT+-böcker skriver Town att de i regel är deprimerande, och att de inte sällan befäster och normaliserar homofobi och våld mot HBT+-personer "in the name of realism" (15). Och homosexuella karaktärer (B, T och Q förekommer inte ofta i böckerna under 70- och 80-talen) "remained either childlike or absent from fiction" (24). Berättelserna är ofta dystra och de berättas gärna från en heterosexuell huvudpersons synvinkel snarare än från ett queert perspektiv. Towns bild av tidiga HBT+-böcker för unga överensstämmer med vad min egen forskning visat; de innehåller många stereotyper (till exempel homosexuella karaktärer som paras ihop som "butch" och "femme") och tragiska öden (HBT+-personen är deppig, oälskad, utslängd från sitt hem osv.). De tenderar också att vara "coming-out-stories" som bara handlar om det faktum att personen är HBT+.

Mycket har dock förändrats till det bättre under det sena 90-talet och framåt, och idag är det vanligare att HBT+-karaktärer skildras på ett bredare sätt. Som Town skriver har ungdomsboken till exempel gått från att framställa lesbisk kärlek som ett hot till att utforska hur "young women become aware of, act on, and talk about their same-sex attractions" (51). Som exempel på det diskuterar – eller snarare sammanfattar – Town bland annat M.E. Kerrs *Deliver Us From Evie* (1994), Stacey Donovans *Dive* (1995), Ellen Wittlingers *Hard Love* (1999) och Sara Ryans *Empress of the World* (2001). När det gäller homosexuella pojkkaraktärer menar Town att böcker som Paul Robert Walkers *The Method* (1990) och Alex Sánchez Rainbow-trilogi (2001–2005) visar på en liknande utveckling (79). Om böcker med transtematik, som *Gracefully Grayson* av Ami Polonsky (2014) och

Parrotfish av Ellen Wittlinger (2007), skriver Town att "they point the way toward future stories that tell of trans kids who are simply part of the general rough and tumble of middle and high school and not the center of attention (good and/or bad) at all" (133). Jag tycker att hennes slutsatser är korrekta, men andra forskare har redan konstaterat allt detta.

När hon sammanfattar sin forskning skriver Town att de verk hon tar upp "deserve further study because they offer hope for LGBTQ adolescents that the still-homophobic world in which they live might evolve" (181). Jag är själv inte lika positiv och optimistisk som Town angående denna typ av böcker och jag anser att det fortfarande finns många problem med en stor del av dem. De har visserligen blivit bättre på en del sätt, till exempel så till vida att HBT+-personer allt oftare är protagonister i romaner och inte bara sidokaraktärer som läsaren kan skratta åt, tycka synd om eller rentav bli äcklad av. Men som bland annat artiklarna i Michelle Ann Abate och Kenneth Kidds antologi *Over the Rainbow. Queer Children and Young Adult Literature* (2011) visar finns det fortfarande ett stort fokus på queerhet som ett problem och/eller den centrala, eller till och med den enda, aspekten av en HBT+-persons liv. Och stereotyper lever tyvärr vidare. I min egen bok *Are the Kids All Right? The Representation of LGBTQ Characters in Children's and Young Adult Literature* (2013) diskuterar jag hur HBT+-barnböcker kan motverka detta, och varför vi behöver skriva och publicera bättre sådana. Vi är inte där vi skulle vilja vara än.

Utöver det delvis ytliga sättet som Town analyserar texterna på finns en del andra problem med hennes bok. Jag hittade ganska många exempel på stavfel, slarviga meningar, fel namn, och så vidare. Mer ingående korrekturläsning hade behövts. Avslutningsvis tyckte jag också att det var lite konstigt att hon ägnar större delen av kapitlet om familjer i ungdomsromaner till att skriva om facklitteratur. Hon kunde kanske istället ha inkluderat bilderböcker eller mellanåldersböcker – eller inte skrivit om familjer alls, om hon inte kunde hitta passande exempel bland ungdomsromanerna.

Men trots allt detta kan boken som sagt vara en resurs för lärare, främst i engelsktalande länder, som vill hitta böcker till elever eller till skolans bibliotek. Det finns andra, bättre akademiska verk om barn- och ungdomsböcker med HBT+-tematik för akademiker som forskar på eller vill lära sig om ämnet.

B.J. Epstein
Docent (Senior Lecturer) i litteraturvetenskap
University of East Anglia, England